

คุณยาศาสตร์กับการปฏิรูประบบสาธารณสุข

“สูงสุดสู่สามัญ”

รศ.พญ.ลดาวัลย์ สุวรรณกิตติ

หัวหน้าหน่วยฝังเข็มและระงับปวด ภาควิชาวิสัญญีวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

การร่างพระราชบัญญัติแห่งชาติเรื่องสุขภาพ และการปฏิรูประบบสาธารณสุขกำลังเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจจากคนทุกวงการมิใช่เฉพาะจากบุคลากรทางด้านสาธารณสุขเท่านั้น การพัฒนาการแพทย์ไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์แผนปัจจุบันนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อช่วยมวลมนุษย์ แต่การพัฒนาที่หลงทางกลับเป็นผลเสีย ระบบสาธารณสุขนั้นควรมองเป็นหนึ่งเดียว มิใช่แยกแยะ จะใช้การแพทย์แผนใดดีกว่ากัน ซึ่งเป็นการหลงประเด็นเนื่องจากพยายามมองวิธีการแทนการใช้หลักการแนวคิด ที่สำคัญมองวิถีชีวิตคนไทยทั้งระบบที่ส่งผลถึงสาเหตุของการเกิดโรคด้วยการมองคนทั้งคน องค์ประกอบของคนนั้นแยก จิต กาย สังคม ออกจากกันไม่ได้โดยเด็ดขาด โดยเฉพาะกายต้องทุกระบบ ดังนั้นหัวใจในการปฏิรูประบบสาธารณสุขจึงอยู่ที่ทำอย่างไรให้ทุกคนรู้และเข้าใจ มีส่วนร่วมในหลักการ แนวคิด ที่ไปในทิศทางเดียวกัน ผลงานของศูนย์วิจัยระบบสาธารณสุขของอเมริกาพบว่าโรคมะเร็งใช้เงินนั้น 80% หายได้จากตัวเราเอง 20% นั้นหายจากวิธีการรักษาที่มีอยู่ในโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยของรัฐ ถ้าเราเริ่มเอาใจใส่สุขภาพเมื่อใดก็ได้ถือว่าได้เริ่มต้นส่งเสริมป้องกันรักษาและฟื้นฟูตัวเราเองได้แล้ว 50% การวิจัยเรื่องการฝังเข็ม (Acupuncture) ของสหพันธ์รัฐเยอรมัน จากผู้ป่วยมีอาการปวดหลัง จำนวน 1162 ราย อาการปวดเข่า จำนวน 1039 ราย เปรียบเทียบการรักษาด้วยวิธีฝังเข็มแบบจีน (TCM) และแบบใช้จุดตื้น ๆ และจุดที่คิดเอาเองไม่มีหลักวิชา ได้ผลดี 51% และ 48% ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามยังสูงกว่าแบบการแพทย์ตะวันตก (Standard therapy) ที่ได้ผลเพียง 28% เท่านั้น

ปัญหาสำคัญของการปฏิรูประบบสาธารณสุข คือ การพัฒนาเชิงวิจัยเพื่อให้องค์ความรู้กระจ่างชัดเจนนขึ้นให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งยังไม่มีองค์กรนี้ในภาครัฐที่จะบูรณาการความคิดภาคปฏิบัติให้ไปด้วยกัน

เนื้อหา ความรู้ที่ให้ประชาชนต้องไม่ใช่เสนอแนะวิธีการที่แปลกแยกกันโดยสิ้นเชิง ในทฤษฎีหลากหลายจากการแพทย์ตะวันตก การแพทย์ไทย และการแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ มนุษย์เราจะดูแลตนเองได้ต้องมีพื้นฐาน ความเข้าใจในกลไกธรรมชาติของมนุษย์อย่างเป็นระบบและเป็นองค์รวม ไม่แยก

ส่วน ความสัมพันธ์ของจิต กาย สังคม และความเชื่อมโยงอวัยวะภายใน ภายนอก เนื้อเยื่อ กระดูก เอ็น ข้อต่อ หลอดเลือดแดงดำ ทางเดินน้ำเหลือง ตลอดจนสารเคมีในร่างกายนั้น เมื่อมีภาวะเสียสมดุลจุดใดจุดหนึ่ง กลไกธรรมชาติมนุษย์จะพยายามปรับสมดุลให้ได้ เมื่อใดกลไกเสีย หรือความไม่สมดุลมากเกินไปจนร่างกายปรับสมดุลไม่ได้หรือไม่ทันกับความเสียสมดุลก็จะบ่งชี้อาการหลากหลาย ซึ่งมนุษย์เราจะรู้สึกได้หรือไม่ได้ก็ขึ้นกับการสังเกตการณ์ของแต่ละบุคคล คือการมีสติปัญญา หรือการเอาใจใส่ หากความรู้และทำความเข้าใจกับตัวเราเอง

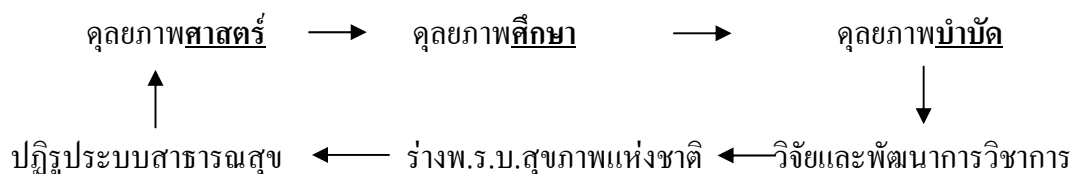
ความสมดุลนั้นมีทั้งนามธรรมและรูปธรรมที่อธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ได้ การเรียนรู้การปรับสมดุลของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตนั้น มนุษย์เราจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลาอยู่แล้ว เพียงแต่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แบบองค์รวมและการบูรณาการกับมนุษย์และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม สังคม ถ้าเราทำความเข้าใจอย่างเป็นระบบก็จะสามารถส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสุขภาพด้วยตนเองได้ถึง 80%

อาการปวดศีรษะ ปวดคอ ปวดแขน ปวดหลัง ปวดเข่า ปวดขา ปวดท้อง ตาพร่า หูอื้อ เวียนศีรษะ หายใจไม่อิ่ม เจ็บหน้าอก ภูมิแพ้ ความดัน อัมพฤกษ์ อัมพาต สมาธิสั้น เด็กพัฒนาการช้า มองอาการก็จะเป็นคนละโรค คนละเรื่อง วิธีการรักษายังเป็นคนละโลกแห่งความเป็นจริง เพราะยึดอาการโรค วิธีการรักษาเป็นตัวตั้ง ทั้ง ๆ ที่กายวิภาค สรีระวิทยา ชีวะเคมี ของร่างกายมนุษย์ต้องมีสมดุลตลอดเวลา ที่สำคัญมีความสัมพันธ์กันทุกระบบ โดยเฉพาะเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม แต่เมื่อถึงวิธีการรักษา กลับพยายามแยกและซอยให้อยู่ในมือของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา ยังมีแพทย์ทางเลือกมากเท่าใด ทฤษฎี วิธีการของแต่ละสถาบันที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ยังเพิ่มความสับสนของประชาชนยิ่งมากขึ้นเป็นทวีคูณ

ศาสตร์และศิลป์ในการดำรงชีวิตที่แท้จริง คือ คุณภาพศาสตร์ (ความรู้ของความสัมพันธ์) ทุกระบบตั้งแต่ปฐุสนธิ การคลอด การเลี้ยงดู พฤติกรรมอาชีพ การมีอุบัติเหตุในบ้าน นอกบ้าน เกี่ยวข้องกับความสมดุลทุกระบบ ผลกระทบจากแม่สู่ลูก จากสิ่งแวดล้อม อาหาร การจับถ่ายจิตใจ คุณภาพศึกษาในโครงสร้าง หน้าที่ ตำแหน่งของร่างกายที่เปลี่ยนไปตามเวลา สถานที่ ซึ่งกันไปทั้งระบบ ไม่สามารถแยกแยะจากขา จากหลัง คอ ศีรษะ หรืออวัยวะภายในที่แยกกัน เมื่อมีผลกระทบส่วนใดส่วนหนึ่งได้ เช่น ขาแพลงส่งผลถึง เข่า สะโพก หลังส่วนล่าง ส่วนบน คอ ศีรษะ แล้วย้อนมาอีกข้างได้ด้วยแรงต้านของมนุษย์เอง ดังนั้น การดำเนินของอาการหรือโรค มิได้ขึ้นกับแรงกระทบเท่านั้น ยังขึ้นกับกาลเวลาที่ผ่านไป ความไม่สมดุลมากขึ้น อาการหลากหลาย นอกจากเจ็บปวดแล้ว ตาพร่า หูอื้อ เวียนศีรษะ หายใจไม่อิ่ม แขนขาชา ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ

อัมพฤกษ์ อัมพาต สามารถตามมาได้หมด การปรับสมดุลทุกระบบ อาการหลากหลายหายไปได้ การเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และการสังเกตการณ์ไปสู่การวิจัยนั้นจะมีค่าต่อการพัฒนาวิชาการทางการแพทย์โดยการเปลี่ยนวิธีคิด

สาเหตุของการเกิดอาการและโรค เป็นองค์รวม การส่งเสริมป้องกัน การบำบัดรักษาฟื้นฟูก็ต้องบูรณาการเป็นหนึ่งเดียวด้วยการปรับสมดุล องค์ประกอบของมนุษย์เริ่มจากความคุมอารมณ์ด้วยสติ (Emotion) การเคลื่อนไหวทุกระบบเคลื่อนไหวอย่างสมดุล การหายใจ (Exercise) การรับประทานอาหาร (Eating) การขับถ่าย (Excretion) สิ่งแวดล้อม (Environment) เริ่มตั้งแต่เซลล์เล็ก ๆ ในตัวเราจนกระทั่งร่างกายด้วยการใช้ความสมดุลของแต่ละบุคคล ตามกาลเวลา สถานที่ที่เป็นเกณฑ์ ต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ไม่มีการบ่งชี้ที่ตายตัว ดังนั้นทั้งหมดต้องขึ้นกับการเรียนรู้ให้เข้าใจไปสู่การปฏิบัติการ (Education) ซึ่งเป็นหลักการปฏิบัติของคุณลักษณะบำบัด (7E)

หลักการในการเรียนรู้ และไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งใช้เป็นบทนำ ในการฝึกอบรมทั้งประชาชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล แพทย์ ในวิชาคุณลักษณะบำบัด และ เวชกรรมฝังเข็มแนวใหม่ ซึ่งทางมูลนิธิคุณลักษณะบำบัดเพื่ออายุและสุขภาพฯ บ้านสวนสหคลินิก สมาคมฝังเข็มเพื่อสุขภาพ ร่วมกันจัด เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด ปรัชญา เพื่อการพัฒนาวิชาการให้ไปในทิศทางเดียวกัน

ปัญหา

การบริหารจัดการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในประเทศไทยที่สำคัญคือการหลงประเด็น จากความไม่เข้าใจลึกซึ้งหรือกระเจ่งพ้อในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆที่จะแก้ปัญหา นี้ ดังนั้นเราควรทำความเข้าใจและตั้งคำถามแบบมองภาพรวม จากหัวข้อดังต่อไปนี้

1. WHAT มองถึงวัตถุประสงค์ซึ่งต้องชัดเจนและทำความเข้าใจในความหมายของแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์ตะวันตกคืออะไร ทิศทางการพัฒนาควรไป

ร่วมกันมีเป้าหมายสำคัญเดียวกันคือ เพื่อส่งเสริม รักษา พัฒนา และป้องกันสุขภาพของประชาชน ปัจจุบันความเข้าใจในการแพทย์ทางเลือกเริ่มสับสนเน้นไปที่วิธีการที่นอกเหนือกว่าที่ใช้กันใน การแพทย์แผนปัจจุบัน หรือการแพทย์แผนไทยรวมแพทย์แผนไทยประยุกต์(อายุรเวท) หรือเน้นไป ทางใดทางหนึ่งมากเกินไปหรือไม่? ถ้าปล่อยทิ้งไว้ไม่ประสานงานกันอย่างเป็นรูปธรรมและยัง ถกเถียงกันอยู่ในด้านการบริหารจัดการตั้งแต่ชื่อองค์กร งบประมาณ หรือใครจะเป็นผู้นำกรรมการ แพทย์แผนไทยหรือกรรมการแพทย์ทางเลือก ซึ่งจะยิ่งสร้างความสับสนให้ประชาชนมากขึ้น และใน อนาคตอาจส่งผลกระทบต่อพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติและสิ้นเปลืองทรัพยากรประเทศเป็น แน่แท้

2. WHY หลักการและเหตุผลซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดว่าทำไม (Why) ถึงต้องมา ร่างพระราชบัญญัติแห่งชาติเรื่องสุขภาพ เนื่องจากความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการเสนอแนวคิด ปรัชญา ทฤษฎี หลักการเหตุผลในแต่ละศาสตร์ไม่ตรงกันทำให้เน้นไปที่วิธีการเท่านั้น พยายาม เลือกผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารตามวิธีการหลากหลาย โดยไม่ได้เน้นว่า ปัญหาที่แท้จริงในการแพทย์แผน ปัจจุบัน(ตะวันตก)นั้นคือ มีการแยกส่วนกันคิด แยกส่วนกันในการแก้ไขปัญหของร่างกาย ดังนั้นจึง เกิดการแพทย์นอกระบบ การแพทย์ทางเลือกขึ้น โดยใช้ชื่อที่แตกต่างกันไป เช่น การแพทย์แบบ ผสมผสาน หรือการแพทย์พหุลักษณะ MULTIDISCIPLINARY, INTERDISCIPLINARY, COMPLEMENTARY, การแพทย์ทางเลือก (ALTERNATIVE) โดยส่วนใหญ่จะเน้นการรักษาไปที่พยาธิ สภาพ (PATHOLOGY) เฉพาะจุดและอาการถ้าถามถึงสาเหตุ(ETIOLOGY) จะตอบว่าไม่รู้สาเหตุที่ชัดเจน (UNKNOWN) โทษภูมิด้านทาน โทษไวรัส กรรมพันธุ์ เป็นต้น ทำให้เมื่อเกิดโรคชัดเจนก็อาจจะช้าเกินที่ จะแก้ไข ผู้บริหารในกระทรวง แพทย์และผู้ช่วยแพทย์ ผู้ให้บริการการบำบัดรักษา รวมถึงประชาชน ส่วนใหญ่จะมองและคิดวิธีการที่มีอยู่ในประเทศและทั่วโลกเท่านั้นจนลืมปรัชญา แนวคิด หลักการ สาเหตุของการเกิดอาการและโรคหลากหลาย ควรมองแบบภาพรวม มองทั้งแบบมหภาคและจุลภาค (HOLISTIC MEDICINE) การมองแบบแยกส่วนอยู่ตลอดเวลาในการแพทย์ตะวันตกและการแพทย์ ทางเลือกบางวิธีการจึงทำให้ในความเป็นจริงพบว่าการแพทย์ตะวันตกและการแพทย์ทางเลือกบางวิธี ไม่ สามารถทำให้สุขภาพดีถ้วนหน้าได้ และพบปัญหาจากการประชุมร่วมกัน เช่น เมื่อจะจัดประชุมในกลุ่ม แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกก็จะมีผู้ประสานงานบ้าง ไม่มีงบประมาณเพียงพอบ้าง ส่วนคน ที่มีงบประมาณก็ไม่พยายามเข้าใจ ไม่เปิดใจให้กว้างเพื่อรับสภาพความเป็นจริงในระบบการศึกษานอก โรงเรียนแพทย์ นอกระบบสาธารณสุข การแก้ปัญหาในข้อนี้ควรสร้างความเข้าใจให้ตรงกันก่อน และ ช่วยกันคิดหาวิธีที่เราจะใช้วิธีอะไรที่นอกเหนือไปจากระบบการแพทย์ตะวันตกมาเสริมหรือเป็นพื้นฐาน

เพื่อสร้างสุขภาพแทนการซ่อมสุขภาพ ส่งเสริมให้ผู้บริหารในกระทรวง แพทย์และผู้ช่วยแพทย์ ผู้ให้การบำบัดรักษา และประชาชนเปลี่ยนวิธีคิด วิธีวินิจฉัยโรคเป็นองค์รวม มองคนทั้งคนทั้งมหภาคและจุลภาค ภายทุกระบบควรมีความสัมพันธ์กับจิตวิญญาณและสังคมด้วย

3. HOW ปัญหาจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันไม่มีทางที่จะลงตัวกันได้ร่วมกับการยึดติดกับบุคคลากรที่เลือกมาให้อย่างสำเร็จรูปซึ่งเกาะติดกับรูปแบบเดิมๆ ยึดการจัดตั้งองค์กรแบบต่างประเทศตามความเข้าใจของตนเอง ทำให้การจัดตั้งองค์กรมีสภาพเสมือนจะแท้งหรือคลอดก่อนกำหนดโดยระบบต่างๆไม่สมประกอบ ถ้ากลยุทธ์ในการแก้ปัญหา(STRATEGY) ในการแก้ปัญหาที่มีความต่อเนื่องที่ไม่ตรงเป้าหมายก็จะเป็นการบริหารจัดการที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยให้ ศ.ก.ว.พิจารณาให้ทุนจะเน้นไปว่า ต้องให้มีกำไรและต้องคุ้มทุนเมื่อเริ่มคิดกำไรขาดทุนกับชีวิตมนุษย์เป็นเงินสมควรแล้วหรือ โดยทั่วไปเมื่อเห็นชอบในโครงการนั้นๆผู้บริหารจัดการก็จะให้งบประมาณมหาวิทยาลัยแพทย์ต่างๆในการทำวิจัยเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ทั้ง ๆ ที่การส่งเสริมสุขภาพที่แท้จริงต้องมองที่ประชาชนว่าเขาทำกันอย่างไร มิใช่การวิจัยนั้นต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์เสมอไป เพราะส่วนใหญ่ยังไม่มีการพิสูจน์อย่างแท้จริง เครื่องมือการตรวจค้นก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ทุกอย่างได้ตามความเป็นจริง แต่แพทย์ผู้ที่มาบริหารจัดการก็พยายามนำมาตรฐานการวิจัยของต่างประเทศมาเป็นเกณฑ์วัด ตัวอย่างในการแพทย์ตะวันตกที่พบว่าเป็นปัญหา เช่น เรื่องยา ได้มีการวิจัยแล้วว่าสามารถใช้ได้ในคนอย่างปลอดภัยแต่ก็ยังสร้างปัญหาไปทั่วโลกได้เช่นกัน จึงเป็นที่มาของการปฏิรูประบบสุขภาพในหลายๆประเทศทั่วโลก จากปัญหาในข้อ 1และข้อ 2 และตัวอย่างดังกล่าว นำมาซึ่งการตอบคำถามในข้อนี้ว่าจะทำอย่างไร (HOW) ที่จะแก้ปัญหาสุขภาพ ก่อนอื่นต้องมีการลดความขัดแย้ง โดยมีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างองค์กรทั้งในระบบและนอกระบบก่อนจัดตั้งองค์กรนั้น ๆ ในเรื่องของการตั้งงบประมาณและการสร้างงานวิจัยเพื่อให้รองรับการบริการ การเรียนการสอนต่อในอนาคต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรทางการแพทย์และประชาชน

4. WHEN ข้อนี้เป็นคำถามที่ทุกกลุ่ม ควรร่วมกันพิจารณาในหลักวิชาการว่า เมื่อไร (WHEN) ถึงจะให้ความสำคัญของวิธีการของวิชานี้หรือองค์กรนี้ในการดูแลผู้ป่วย ทุกฝ่ายจะถกเถียงกันตลอดว่า ภาควิชาใด สูติ, ศัลย์, อายุรศาสตร์ ฯลฯ จนมาถึงเรื่องการแพทย์ทางเลือกต่าง ๆ สมุนไพร, นวด, ฟังเสียง, พลังจักรวาล ฯลฯ ก็ยังไม่เป็นที่สิ้นสุด พอมาถึงผู้ปฏิบัติจริง ก็จะไม่ลงตัว มีความแตกต่าง แปลกแยก และได้เถียงกันไม่รู้จบ ในสังคมนั้นมนุษย์ไม่สามารถรับการแก้ปัญหาได้อย่างเป็น ส่วน ๆ ตลอดเวลา ในบางครั้งเมื่อเกิดปัญหา เช่น แขนขาด, ขาขาด คงต้องมีการกระทำเฉพาะส่วนอย่างรีบด่วน แต่การแก้ปัญหาแบบองค์รวมก็ต้องทำด้วยเพื่อมิให้เกิดข้อบกพร่องในอนาคต ตัวอย่างโรคที่ตายและ

ปัญหามากที่สุดในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนไปตามสังคม คือ อุบัติเหตุ เนื่องจากเรายึดหลักการเดิม ๆ คือ การแพทย์ตะวันตก ต้องเป็นพระเอกเช่นเคยโดยเพิ่มสาขา Emergency Medicine ทุกอย่างเฉียบพลัน ต้องรีบแก้ปัญหา ซึ่งในบางกรณีเป็นการลงทุนที่แพงมาก ๆ ทั้ง ๆ ที่เรามีการแก้ปัญหาด้วยภูมิปัญญาคนไทยที่ประยุกต์ทั้งแนวคิด ปรัชญา จนถึงวิธีการมาได้ แต่ก็ไม่พยายามเปิดใจกว้าง ยึดอัตรา ของตัวเองคิดว่าการเรียนจากต่างประเทศทุกอย่างต้องดีที่สุด ต้องตามตำราเดิม ๆ ทั้งในบางครั้งที่การแพทย์ไทย การแพทย์ทางเลือกในประเทศไทยมีหลักการ แนวคิดแบบประหยัด , ประสิทธิภาพ, ประสิทธิผล อาจเท่าเทียมกับบางจุด หรือสูงกว่าบางจุด แต่ก็มีได้นำขึ้นมากเถียงกันในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่สุดเช่นกัน สมควรต้องได้รับการพิจารณาในองค์ความรู้ นั้น ต้องเป็นรูปธรรมชัดเจน มิใช่พูดกันแต่นามธรรม ต้องทำอย่างนั้น อย่างนี้ก่อน ทำไมจึงไม่มาร่วมกันพัฒนาเพื่อประชาชนและประเทศชาติในอนาคตให้ไปในทิศทางเดียวกัน

5. WHERE สุดท้ายเราก็จะเริ่มก่อตั้ง เพื่อตอบสนองคำถามที่ว่า ที่ไหน (Where) ทันทิ เพราะพยายามเบี่ยงเบนประเด็นว่า ที่ประเทศนั้นประเทศนี้เขายังทำกันแล้ว จากความไม่เข้าใจในข้อ 1-2-3-4 ตามลำดับ ก็จะมาถึง การจัดการ ข้อที่ 5 นี้เป็นไปอย่างบิดเบี้ยว! ความแตกแยกมองผู้ร่วมงานด้านสาธารณสุข เพื่อตอบสนองสุขภาพที่ดีของประชาชน ก็แปลกแยกกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีทางจะมาบรรจบและรวมพลังกันทำงานได้ ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาก็จะไม่ทั้งหมด แต่ส่วนสำคัญ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้บริการ ควรจะทำความเข้าใจ ศึกษาข้อมูล ดังกล่าวให้ถ่องแท้เสียก่อน โดยเฉพาะให้เป็นรูปธรรมชัดเจน เพราะส่วนใหญ่ผู้บริหาร ผู้จัดการ กับผู้ปฏิบัติจริง ไม่เคยได้มีโอกาส พิจารณาร่วมกันในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะผู้รับบริการว่าทำไมเขาถึงได้เดินทางไกลเหลือเกิน จากคลินิกหนึ่งไปอีกคลินิก จากโรงพยาบาลหนึ่งไปอีกโรงพยาบาลหนึ่ง จากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศ เพื่อแสวงหาผู้รู้ ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นที่มาของการสูญเสียเงิน เวลา และโอกาสทั้งสิ้น

งานวิจัย

- ♣ Cryoanalgesia
- ♣ Transcutaneous Electrical Nerve Stimulator
- ♣ Acupuncture for Chronic low Back pain
- ♣ Relief for Causalgia
- ♣ การศึกษาการบำบัดความเจ็บปวดในผู้ป่วยมะเร็ง
- ♣ หน้าท้องเกล็ดเลือดและปริมาณซีโรโตนินในเกล็ดเลือดของผู้ปวดศีรษะหลังได้รับการฝังเข็ม (ไมเกรน)
- ♣ ผลของการฝังเข็มแนวใหม่ต่อการละลายลิ่มเลือดและการจับกลุ่มของเกล็ดเลือด
- ♣ เพื่อบรรเทาอาการปวดกระดูกและกล้ามเนื้อในผู้สูงอายุ
- ♣ ปัญหาความเจ็บปวดและเจ็บป่วยหลังอุบัติเหตุ
- ♣ Fibrinolytic Effect of New Trend Acupuncture in Human Subjects
- ♣ เวชกรรมฝังเข็มแนวใหม่ (การรักษาเฉพาะจุดที่มีผลต่อองค์รวม)
- ♣ Physical Equilibrium In Sports
- ♣ 108 คำถามคุณลักษณะบำบัด
- ♣ เทป “คุณลักษณะบำบัด กับ รศ.พญ.ลดาวัลย์ สุวรรณกิตติ”
- ♣ ซีดี “ปิดขี้เกียจอย่างมีสติ”
- ♣ คุณลักษณะบำบัด (ปฏิรูประบบสาธารณสุข)
- ♣ หนังสือ HEAL เล่มที่ 1,2,3,4,5,6,7
- ♣ บทนำหลักในการเรียนรู้ และไปสู่การปฏิบัติของคุณลักษณะบำบัด
- ♣ คู่มือคุณลักษณะบำบัดศาสตร์
- ♣ มุลนิธิคุณลักษณะบำบัดเพื่ออายุและสุขภาพ 7/23 หมู่ 11 ถนนเจริญสนิทวงศ์ 13 แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160 โทร. 02 865-8111
- ♣ E-mail: dr_ladavan@clickta.com
